

Statsstyrelse, end ved at trænges ind i Rammer, som Kirkens Organisation selv skabte, naar Styrelsen gik over paa Hænder, der maaske ikke vilde være saa liberale i Udførelsen, som Statsstyrelsen er. Ogsaa denne Retning tror jeg vilde, hvis den fastholdt dette Standpunkt, handle urigtigt deri, thi det gaar ikke i Længden at stole paa en faktisk Frihed. Naar de politiske Magtfaktorer overhovedet skulle gribe ind og være de ledende paa det kirkelige Spørgsmaals Omraade, tør man ikke i Længden, efter ingen Erfaring, som foreligger nogetsteds fra, være betrygget mod, at de ikke stramme Baandene stærkere fra et Statssynspunkt, end Kirken finder at kunne være tjent med. Det er ikke forunderligt, om Statens Synspunkt kommer og bliver det overvejende, og derfor tror jeg ogsaa, at denne Retning, hvis den endnu har Talsmænd, vilde være vel-tjent med, at Grundlovens Bestemmelser om Kirkens Forfatning blive realiserede, hvorved Kirkens Selvstyre, som ligger i denne Paragraf, virkelig bliver godkendt.

Den anden Hindring, som jeg har skønnet har været til Stede for at naa en Opfyldelse af Grundlovens Bestemmelser, skriver sig fra selve de politiske Magtfaktorer, og da navnlig den Faktor i Lovgivningsmagten, som har med Hensyn til disse Spørgsmaal faaet Udtryk i det andet Ting. Det har i det mindste været mig ganske klart baade fra den Tid, jeg selv var Medlem af Folketinget, og fra den Tid, jeg forestod Kultusministeriet og havde forskellige Debatter netop om dette Spørgsmaal i det andet Ting, at der var ingen Stemning for at naa til en Realisation og Fyldestgørelse af Grundlovens Bestemmelser; man vilde ingen Forfatning have i den Forstand, Grundloven rigtigt forstaaet maatte siges at kræve det. Og man støttede dette maaske paa den Betragtning, som ogsaa har spillet en Rolle i den nu foreliggende Debat, at Kirken er en borgerlig Indretning. Derved mente man vel at forstaa noget lignende som, at Kirken er som f. Eks. Universitetet, Kunstakademiet eller de lærde Statsskoler, en af Staten stiftet eller indrettet Institution, der selvfølgelig som saadan staar under Statens Styrelse, og som der

ikke kan indrømmes anden Medvirkning i Styrelsen end den, man ogsaa vil indrømme Universitetets Lærerforsamling eller de lærde Skolers Lærermøder. Denne Opfattelse er efter mit Skøn grundforkert, og jeg tror hurtigst og lettest at kunne oplyse min Opfattelse af Sagen ved at drage en Parallel. Min Opfattelse af denne Sag og den, som jeg tror baade historisk og faktisk foreligger og ligger til Grund for det Fremtidsløfte, som findes i Grundloven, er den, at Kirken er den retlige Ordning af Menigheden, ligesom Staten er den retlige Ordning af Folket, men Kirken er et selvstændigt Samfund. Folket og Menigheden falde ikke sammen; faktisk bestaa de vel i stort Omfang af de samme Individier, men det er dog to forskellige Samfund, og naar der er lovet den danske Folkekirke en Forfatning, er Betydningen deraf den, at Kirken er at opfatte som et Samfund, der har Selvstændighed lige over for Staten og som saadant Krav paa Selvstyre. Ganske vist ikke ubegrænset Selvstyre, thi som ethvert andet Samfund vil den danske Folkekirke være undergivet Statens Overherredømme og Suverænitet, og den er yderligere undergivet de Begrænsninger, som følge af, at Staten staar i et særligt Forhold til dette Samfund, anerkender det som Folkekirke, understøtter det osv. og derved selvfølgelig ogsaa paalægger det Pligter, hvis Opfyldelse Staten maa have særligt Tilsyn med, og som den ogsaa med Føje kan opstille som Betingelse for den Understøttelse, den bevilger, og som finder sit Udtryk paa Finansloven. Det er alt sammen rigtigt. Der er Grænser og stærke Grænser for det Selvstyre, der kan overlades Folkekirken, men naar disse Grænser ere iagttagne, og inden for denne Ramme er det Grundlovens Mening, at der kan og bør gives Kirken et Selvstyre.

Naar nu altsaa den højtærede Minister godkender en Betragtning omtrent som den, jeg her har udviklet, naar han lægger denne Opfattelse til Grund for de Lovforslag, der her foreligger, kan jeg for mit Vedkommende, og jeg tror Flertallet i dette Ting, ikke andet end billige og slutte sig til den Tanke og være glad over, at dette Spørgsmaal, der saa længe har staaet